

ни немилостиво отъ турци, крепостни укрепления за турци творяха! При томъ сънмища арнаути и азиатски неуредни войски като гладни мечки разярени разпръснаха се по всея България, аки би съ българомъ ратъ имѣли. Грабяха, разоряваха незащитими български села! Оскверниха бракове! Обезчестиха девиси! Проливаха неповинна християнска кръвь! Все пжтища, гори, планини изпълниха се отъ мѣстни злодейци турци . . .“ Селимински, бидейки въ Ромъния, ще преживѣе не по-малко мъчително плачевната сждба на ония нещастници, които успѣватъ да избѣгатъ отъ гнета въ Турция, по стѣпкитѣ на рускитѣ войски. Не нѣкой другъ, а знаменитиятъ авторъ на Война и миръ, графъ Толстой, ще бжде сжщо тукъ свидетелъ на българскитѣ страдания, когато участвува въ обсадата на Силистра: много отъ „трогателното“, преживѣно тамъ, се врѣзва дълбоко въ паметъта му. Той вижда презъ 1854 г. около 7 хиляди семейства българи, тръгнали въ ужасъ следъ отстѣпващитѣ руски войски; той посещава нѣкои отъ селата имъ, разорени напълно отъ турцитѣ; и той ще повѣрва на разказитѣ за турскитѣ звѣрства, въпрѣки своята недовѣрчивость. „Такъ что, какъ только князь далъ знать болгарамъ, что кто желаетъ можетъ перейти съ арміей Дунай и стать русскими поддаными, весь край поднимается и всѣ съ женами, дѣтьми, лошадыми, скотиной подѣзжаютъ къ мосту“.

Ние знаемъ и отъ други сигурни показания за това паническо изселване. Отъ 11 мартъ 1854 г., когато руситѣ минаватъ победоносно Дунава при Галацъ, Браила, Измаилъ, Хърсово и Силистра, и до 25 априлъ, докогато тѣ напредватъ въ Добруджа, българското население имъ се притичва на помощъ, по силата на прокламацията, издадена отъ новия главнокомандуващъ, графъ Паскевичъ. Въ тая написана на български „прокламация къ Болгарамъ“ се е казвало, че рускитѣ войски идѣли съ кръсть въ рѣка и „не за да ги завладѣятъ“, а за да пролѣятъ кръвьта си за защита на Христовата черква и на православнитѣ. „Съ тазе кравъ са напоены правдины-ты що са ги придобыли нѣкои отъ вашыты братья, на кои-то живѣянье-то не е таквозе стеснено, какво-то вашето. Дошло време и ви, други-ти християни, за да си придобыете сащи-ти правдины не само на хораты, а на работы“ (т. е. не словомъ. а дѣломъ). Вдигната, обаче, обсадата